

Els Nadals

Una cosa és Nadal, la festa en què es commemora el naixement de Jesucrist, i una altra els Nadals, el conjunt dels dies de Nadal de diversos anys. Però amb l'expressió els Nadals podem designar també el conjunt de persones que es diuen Nadal, de nom de baptisme o de cognom. Referint-nos al nom de persona, podríem vacil·lar entre els Nadals o els Nadal, però en el primer cas més aviat es tractaria del conjunt dels qui duen aquest nom i en el segon dels membres d'una determinada família d'aquest llinatge.

El cognom Nadal és força usual. A la guia telefònica de Barcelona comptem prop de cinc-cents abonats que se'n diuen i a la Gran Enciclopèdia figuren vint-i-tres entrades biogràfiques amb aquest nom. Encara que Nadal és també un nom de baptisme, F de B Moll, al seu instructiu treball Els llinatges catalans, no inclou aquest cognom entre els que provenen del nom del pare, és a dir, dels que de noms de fonts van passar a noms de família, com Bertran, Martí, Ramon, Mateu, etc., sinó entre el grup dels que es refereixen a circumstàncies de naixement. Estadísticament, de cada 365 persones que vénen al món una ho fa el dia de Nadal. Els qui es diuen Nadal, doncs, són teòricament descendents d'algué que, fa uns quants segles, quan es van fixar els nostres cognoms, va néixer en aquesta diada celebrada.

Com a nom de baptisme Nadal no és, ni de bon tros, tan usual com el cognom, però és clar que existeix i que figura a totes les llistes o relacions d'aquests noms, amb una doble forma per al femení, Nadala i Nativitat. Però la forma del masculí sofreix la concurrència de la forma francesa Noël, potser a través de conductes diferents, en l'adopció de la qual, tal com s'esdevé amb el nom de cadascú, deuen concórrer circumstàncies personals i familiars que cal, naturalment, respectar. A la Gran Enciclopèdia trobem, amb el nom revestint aquesta forma, alguns personatges catalans: l'escriptor Noël Clarasó, el geòleg Noël Llopis... Però la popularització d'aquesta forma no ha de fer oblidar, especialment a qui pugui convenir, que el nom català, pròpiament, és Nadal.

Albert Jané